

Η
ΕΝΙΑΙΑ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ
2ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ

Συνήλθε στις 30 Μαΐου 2023 με την εξής σύνθεση: Κωνσταντίνος Τόλης, Πρόεδρος, Χρυσάνθη Χαραλαμποπούλου - Εισηγήτρια και Χρήστος Σώκος, Μέλη.

Για να εξετάσει την, από 20.04.2023, προδικαστική προσφυγή με ΓΑΚ ΕΑΔΗΣΥ 566/21.04.2023του οικονομικού φορέα με την επωνυμία «...», που εδρεύει στην οδό ..., Τ.Κ. ...,όπως εκπροσωπείται νόμιμα.

Κατά της ... (εφεξής, αναθέτουσα αρχή), όπως εκπροσωπείται νόμιμα.

Της παρεμβαίνουσας με την επωνυμία «...», που εδρεύει στην οδό ..., ..., Τ.Κ ...,όπως εκπροσωπείται νόμιμα.

Με την υπό εξέταση προδικαστική προσφυγή, η προσφεύγουσα αιτείται όπως ακυρωθεί η με αριθμό ...2023 (ΑΔΑ: ...) απόφαση της οικονομικής επιτροπής της αναθέτουσας αρχής, με την οποία εγκρίθηκε το πρακτικό Ι της επιτροπής διενέργειας του υπόψη διαγωνισμού, η οποία εκδόθηκε στο πλαίσιο του δημόσιου ανοικτού ηλεκτρονικού διαγωνισμού για την επιλογή αναδόχου κατασκευής του έργου με τίτλο: «ΕΤΗΣΙΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΟΧΕΤΕΥΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΛΗΜΜΥΡΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ... ΚΑΙ ΤΩΝ ΥΔΑΤΟΡΕΜΑΤΩΝ ΠΟΥ ΣΥΜΒΑΛΟΥΝ, ΕΤΟΥΣ 2022», προϋπολογισμού: 1.500.00,00€ συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ 24%, κωδικός CPV: ..., με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά μόνο βάσει τιμής- χαμηλότερη τιμή(ΑΔΑΜ: ...διακήρυξη, συστημικός αριθμός Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ:...).

Με την παρέμβασή της, η παρεμβαίνουσα ζητεί, όπως απορριφθεί καθ' ολοκληρίαν η προδικαστική προσφυγή και όπως διατηρηθεί η ισχύς της προσβαλλόμενης πράξης, με την οποία έγιναν δεκτές οι επεξηγήσεις της επί της ασυνήθιστα χαμηλής οικονομικής προσφοράς της, με συνέπεια να

αναδειχθεί προσωρινός μειοδότης της προς ανάθεση σύμβασης (προσφερόμενο ποσοστό έκπτωσης 61,39%)

Η συζήτηση άρχισε αφού άκουσε την Εισηγήτρια Χρυσάνθη Αν. Χαραλαμποπούλου.

**Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα
Σκέφτηκε κατά τον Νόμο**

1. Επειδή, για την άσκηση της εν λόγω προδικαστικής προσφυγής προκύπτει πως έχει προσκομιστεί, ελεγχθεί και δεσμευτεί το υπ' αριθμ....., ποσού έξι χιλιάδων σαράντα οχτώ ευρώ και σαράντα λεπτών (6.048,40€) αναλογούν παράβολο υπέρ Ελληνικού Δημοσίου, σύμφωνα με τα άρθρα 363 παρ. 1 του ν. 4412/2016 (Α' 147) και 5 παρ. 1 του π.δ. 39/2017 «Κανονισμός Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών ενώπιον της ΑΕΠΠ» (Α' 64) (εφεξής Κανονισμός).

2. Επειδή, η προσφεύγουσα άσκησε την, από 20.04.2023, προδικαστική προσφυγή της, με Γενικό Αριθμό Κατάθεσης ΕΑΔΗΣΥ 566/21.04.2023, με χρήση του τυποποιημένου εντύπου της Αρχής, όπως προβλέπεται από τα άρθρα 362 παρ. 2 του ν. 4412/2016 και 8 παρ. 2 του Κανονισμού.

3. Επειδή, εμπρόθεσμα η προσφεύγουσα προσβάλλει την ως άνω πράξη, καθόσον η κατ' αυτής προδικαστική προσφυγή έχει κατατεθεί εντός της προθεσμίας που ορίζουν τα άρθρα 361 παρ. 1 περ. (α) του ν. 4412/2016 και 4 παρ. 1 περ. (α) του Κανονισμού. Σημειώνεται ότι η προσβαλλόμενη, υπ' αριθμ. .../2023 πράξη της Ο.Ε. της αναθέτουσας αρχής, με Θέμα: *«Έγκριση του Πρακτικού Ι για την ανάθεση της σύμβασης του έργου με τίτλο «Ετήσιες παρεμβάσεις για τη διατήρηση της διοχετευτικότητας και συντήρησης των αντιπλημμυρικών έργων ποταμού ... και των υδατορεμάτων που συμβάλουν, έτους 2022»*, αναρτήθηκε στον διαδικτυακό τόπο του επίμαχου διαγωνισμού (Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ) στις 06.04.2023.

4. Επειδή, η προσφεύγουσα, που υπέβαλε την με αριθμ. ... προσφορά στον εν θέματι διαγωνισμό, η οποία έγινε δεκτή, θεμελιώνει άμεσο, ενεστώς και προσωπικό έννομο συμφέρον για την άσκηση της εν λόγω προδικαστικής προσφυγής, το δε έννομο συμφέρον της θεμελιώνεται, εν προκειμένω, και στη

ζημία της από τυχόν παράνομη συμμετοχή τρίτων στον υπόψη διαγωνισμό και στο επιδιωκόμενο όφελος από την απόρριψη της προσφοράς τους (ΕΑ 1216/2006, ΕΑ 512/2002, 517/2001 κλπ). Πιο συγκεκριμένα, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι υφίσταται δυσχερώς επανορθώσιμη βλάβη, σύμφωνα με το άρθρο 360 παρ. 1 του ν. 4412/2016, καθόσον με την υπ' αριθμ. .../2023 απόφαση της Ο.Ε. της αναθέτουσας αρχής μη νομίμως έγινε δεκτή η αιτιολόγηση της οικονομικής προσφοράς της εταιρείας «...» με μέσο ποσοστό έκπτωσης 61,39% επί των τιμών του τιμολογίου της μελέτης και επομένως, μη νομίμως αποφασίσθηκε ότι η προσφορά του *«είναι πλήρης, σύμφωνη με τους όρους της διακήρυξης και προσέφερε τη χαμηλότερη τιμή...»*.

5. Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 362 παρ. 3 του ν. 4412/2016 και το άρθρο 7 του π.δ 39/2017, η ασκηθείσα παρέμβαση κατατέθηκε εμπρόθεσμα (02.05.2023), ήτοι, δέκα (10) ημέρες μετά την κοινοποίηση της προδικαστικής προσφυγής στις 21.04.2023 στους λοιπούς προσφέροντες, σκοπεί δε στην απόρριψη της εν λόγω προσφυγής, καθόσον η παρεμβαίνουσα προδήλως ευνοείται από τη διατήρηση της ισχύος της προσβαλλόμενης απόφασης, με την οποία έγιναν δεκτές οι επεξηγήσεις της επί της ασυνήθιστα χαμηλής οικονομικής προσφοράς της, με συνέπεια να αναδειχθεί προσωρινός μειοδότης της προς ανάθεση σύμβασης (ποσοστό έκπτωσης 61,39%) Ως εκ τούτου, ασκείται παραδεκτώς και πρέπει να εξετασθεί περαιτέρω, κατ' ουσίαν από την Αρχή.

6. Επειδή, η οικεία αναθέτουσα αρχή απέστειλε το με αριθμ. πρωτ. οικ. ...04.05.2023 έγγραφο απόψεων σε σχέση με την υπό κρίση προσφυγή, το οποίο ελήφθη υπόψη από την Αρχή.

7. Επειδή, στις 11.05.2023 η προσφεύγουσα υπέβαλε εμπροθέσμως υπόμνημα, σύμφωνα με το άρθρο 365 παρ. 1 του ν. 4412/2016, ως τροποποιήθηκε και ισχύει, το οποίο ελήφθη υπόψη από την Αρχή.

8. Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 17 παρ. 2 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, η αιτιολογία πρέπει να είναι σαφής, ειδική και επαρκής και να προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου. Η αιτιολογία είναι σαφής, όταν καταγράφονται με διαυγή τρόπο οι σκέψεις του διοικητικού οργάνου, με τη χρήση των κατάλληλων διατυπώσεων επί τη βάση των κανόνων της νεοελληνικής γλώσσας σε επίπεδο γραμματικής και συντακτικού (λεκτική

λειτουργία). Στη διοικητική πράξη πρέπει να γίνεται μνεία συγκεκριμένων στοιχείων που στηρίζουν το συμπέρασμά της (ορισμένος χαρακτήρα της αιτιολογίας, ΣτΕ 3692/2001, 4223/2000). Δεν πρέπει να περιορίζεται στην επανάληψη στερεότυπων εκφράσεων που προέρχονται από τον νόμο που διέπει την υπόθεση (ΣτΕ 2584/2001), ούτε να στηρίζεται σε αντιφατικά στοιχεία (ΣτΕ 941/1989, Ολ 3158/1976). Η αιτιολογία είναι ειδική, όταν δεν είναι γενική και αόριστη, όταν, δηλαδή, όλα τα στοιχεία της αναφέρονται στη συγκεκριμένη περίπτωση που ρυθμίζεται με την πράξη. Πρόσθετα ποιοτικά χαρακτηριστικά της ειδικότητας σε σχέση με τη σαφήνεια εντοπίζονται, όταν ανακύπτει η ανάγκη να διατυπώσει το διοικητικό όργανο πρόσθετες σκέψεις. Επομένως, στοιχεία της αιτιολογίας αποτελούν το νόμιμο έρεισμα της πράξης, δηλαδή, η αναφορά των απρόσωπων κανόνων δικαίου που προβλέπουν την έκδοσή της, η τυχόν ερμηνεία τους, οι νόμιμες προϋποθέσεις που έχουν διαπιστωθεί, η ουσιαστική εκτίμηση των πραγματικών καταστάσεων, ο τυχόν απαιτούμενος νομικός χαρακτηρισμός τους, καθώς και τα κριτήρια και οι σκέψεις του διοικητικού οργάνου σχετικά με την άσκηση της διακριτικής ευχέρειας. Μόνο στην περίπτωση διαπίστωσης έλλειψης των ως άνω στοιχείων, η προσβαλλόμενη απόφαση θα ήταν αναιτιολόγητη ή δεν θα είχε νόμιμη αιτιολογία (βλ. Ε. Σπηλιωτόπουλο, Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου, Τόμος 2, 13η έκδ., Νομική Βιβλιοθήκη, αριθμ. 516-518). Πράξη, που δεν έχει εξετάσει ουσιώδη ισχυρισμό που υποβλήθηκε είναι ανεπαρκώς αιτιολογημένη (ΣτΕ 2418/1976, 1061/1981). Σε κάθε περίπτωση, με την αιτιολογία η Διοίκηση αποδεικνύει ότι είναι αμερόληπτη και χρηστή και ότι τηρεί την αρχή της νομιμότητας (Α. Τάχος «Ερμηνεία Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας», Εκδόσεις Σάκκουλα), ενώ παράλληλα παρέχεται στους μεν ενδιαφερομένους η δυνατότητα να ασκήσουν τα δικαιώματά τους, στον δε δικαστή να ασκήσει τον δικαστικό έλεγχο, συμβάλλοντας στη διασφάλιση αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας (βλ. απόφαση της 20ης Σεπτεμβρίου 2011, Ευρωπαϊκή Δυναμική κατά ΕΤΕπ, Τ-461/08, σκέψη 122, και απόφαση της 25ης Φεβρουαρίου 2003, StrabagBenelux κατά Συμβουλίου, Τ-183/00, σκέψη 55).

9. Επειδή, κατά πάγια νομολογία, η απόφαση της αναθέτουσας αρχής περί αξιολόγησης των οικονομικών προσφορών και περί ανάδειξης προσωρινού αναδόχου, στην οποία ενσωματώνεται και σκέλος περί της αποδοχής ή απόρριψης «ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς», κατόπιν των

υποχρεωτικών εξηγήσεων του προσφέροντος, θα πρέπει να είναι ειδικά αιτιολογημένη σε σχέση, τόσο με όσα ο προσφέρων επικαλέστηκε και προσκόμισε με τις εξηγήσεις του, όσο και με όσα έπρεπε να αποδειχθούν και δεν αποδείχθηκαν. Μάλιστα, ο τυχόν δικαιολογημένος χαρακτήρας μιας ιδιαίτερα χαμηλής προσφοράς θα αποβεί προς όφελος της αναθέτουσας αρχής με την ανάληψη της οικείας σύμβασης σε χαμηλό τίμημα (βλ., μεταξύ πολλών, υπ' αριθμ. 93/2019 απόφαση 7ου Κλιμακίου Α.Ε.Π.Π).

10. Επειδή, έχει κριθεί ότι το ασυνήθιστα χαμηλό της προσφοράς θα πρέπει να εκτιμάται σε συνάρτηση με τη σύνθεση της προσφοράς και με τη φύση της επίμαχης παροχής (βλ. απόφαση της 18ης Δεκεμβρίου 2014, υπόθεση C-568/13, DataMedicalService, σκέψη 50 απόφαση της 28ης Ιανουαρίου 2016, Agriconsulting Europe κατά Επιτροπής, υπόθεση T-570/13, σκέψη 55 και απόφαση της 4ης Ιουλίου 2017, European Dynamics Luxembourg SA κατά Οργανισμού Σιδηροδρόμων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Υπόθεση T- 392/15, σκέψη 83).

11. Επειδή, από την επισκόπηση του συνόλου των στοιχείων της εξεταζόμενης υπόθεσης, προκύπτουν τα εξής: Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι η αιτιολόγηση της επίμαχης οικονομικής προσφοράς έγινε δεκτή χωρίς ειδική και εμπεριστατωμένη αιτιολογία, καθώς, προκειμένου να θεωρηθεί πλήρης η αιτιολόγηση *«πρέπει να ενσωματώνονται σε αυτή όλες οι δαπάνες που προκύπτουν από τις τεχνικές πτυχές της προσφοράς»* (βλ. υπ' αριθμ. 336/2018 απόφαση ΑΕΠΠ, σκέψη 38, υπ' αριθμ. 951/2018 απόφαση ΑΕΠΠ, σκέψη 50). Η παρεμβαίνουσα ισχυρίζεται ότι η υπό κρίση προσφυγή θα πρέπει να απορριφθεί ως αόριστη και ως αλυσιτελώς ασκηθείσα, διότι δεν παρατίθενται σε αυτήν συγκεκριμένα ποσά που αυξάνουν το κόστος του έργου, τα οποία (εάν αθροιστούν) υπερβαίνουν το εκ μέρους της δηλωθέν κέρδος και καθιστούν την προσφορά της ζημιογόνο. Περαιτέρω, η υπό κρίση προσφυγή είναι απορριπτέα, διότι, κατά την άποψη της παρεμβαίνουσας, δεν προβάλλονται ειδικοί και συγκεκριμένοι ισχυρισμοί, αλλά αιτιάσεις που ερείδονται σε αυθαίρετους υπολογισμούς της προσφεύγουσας (βλ. υπ' αριθμ. 448/2021 απόφαση ΑΕΠΠ). Αναλυτικότερα, η αιτιολόγηση της επίμαχης οικονομικής προσφοράς φέρει, κατά την άποψη της προσφεύγουσας, τις κάτωθι πλημμέλειες: 1) Πλημμελής ανάλυση του άρθρου Α-1 «Γενικές εκσκαφές σε έδαφος γαιώδες - ημιβραχώδες». • Ως ειδικότερα ισχυρίζεται η

προσφεύγουσα: «Κατά την ανάλυση του άρθρου Α-1 «Γενικές εκσκαφές σε έδαφος γαιώδες - ημιβραχώδες», υπολογίζεται ο χρόνος που χρειάζονται τα φορτηγά και ο εκσκαφέας για να εκτελέσουν την συγκεκριμένη εργασία. Δεδομένου, όμως, ότι η συγκεκριμένη εργασία για να ολοκληρωθεί, απαιτεί την ταυτόχρονη εργασία φορτηγών και μηχανήματος, ο χρόνος διάρκειας της λειτουργίας τους θα πρέπει να είναι ο ίδιος. Μάλιστα αυτό δηλώνεται και από την αναφορά του οικονομικού φορέα πως «...Η ημερήσια απόδοση του εκσκαφέα εξαρτάται από τις αποδόσεις που έχουν τα φορτηγά λόγω της μεταφοράς των προϊόντων εκσκαφής. Επομένως, οι αποδόσεις είναι ίδιες με τις αποδόσεις των φορτηγών σε ένα 8ωρο εργασίας και ανάλογα την απόσταση μεταφοράς των προϊόντων εκσκαφής». Πλην, όμως, κατά την αιτιολόγηση του κόστους της συγκεκριμένης εργασίας, ο οικονομικός φορέας υπολόγισε τον χρόνο εργασίας του εκσκαφέα σύμφωνα με την απόδοση του (με φόρτωση στα φορτηγά) σε 12 ημέρες 5 ώρες και 28 λεπτά, ενώ των φορτηγών, σύμφωνα με την απόδοση τους, σε 18 ημέρες και 38 λεπτά. Αυτός ο υπολογισμός, όμως, τυγχάνει εσφαλμένος σύμφωνα και με τις παραπάνω παραδοχές του οικονομικού φορέα, όπου οι αποδόσεις του εκσκαφέα και των φορτηγών είναι ίδιες, διαφορετικά θα έπρεπε να υπολογιστεί και το κόστος ενός τουλάχιστον επιπλέον μηχανήματος, όπως εν προκειμένω ο φορτωτής για να καλύψει την διαφορά απόδοσης του εκσκαφέα και των φορτηγών. Δηλαδή ή ο εκσκαφέας θα έσκαβε 3200μ³ την ημέρα, θα άφηνε με παράπλευρη απόθεση τα προϊόντα εκσκαφής και ο φορτωτής θα τα φόρτωνε στα φορτηγά που θα τα μετέφεραν για όσο χρόνο απαιτεί η μεγίστη απόδοσή τους που είναι 1680μ³ την ημέρα, δηλαδή 18 ημέρες και 38 λεπτά, ή θα φόρτωνε 2400 μ³/την ημέρα στα φορτηγά (όπως άλλωστε τα υπολογίζει με φόρτωση επί αυτοκινήτου, ο οικονομικός φορέας), όμως σε αυτήν την περίπτωση θα έπρεπε να περιμένει καθώς τα τρία φορτηγά, έχουν δυνατότητα μεταφοράς σε χώρο απόθεσης 1.680μ³ την ημέρα. Συνεπώς, ο εκσκαφέας ανεξαρτήτως της απόδοσης του θα χρειαστεί (αν εκτελέσει χωρίς φορτωτή), τόσο χρόνο, όσο και τα φορτηγά δηλαδή 18 ημέρες και 38 λεπτά και όχι 12 ημέρες 5ώρες και 28 λεπτά, με αποτέλεσμα να μεταβάλλεται και το κόστος του εκσκαφέα, καθιστώντας την αιτιολόγηση εσφαλμένη και αβάσιμη. Επιπλέον, προφανώς λόγω πρόδηλου σφάλματος υπολογίζει το ημερήσιο κόστος του εκσκαφέα με 259,27 ευρώ, αντί του ορθού 305,03 ευρώ την ημέρα, όπως ο ίδιος αρχικώς

υπολόγισε. Συνεπώς το κόστος του εκσκαφέα για την συγκεκριμένη εργασία θα έπρεπε να υπολογιστεί $(18 \text{ ημέρες} * 305,03 \text{ €/ημέρα}) + (38 * 0,646/\text{λεπτό}) = 5.490,54 \text{ €} + 24,32\text{€} = 5.514,86\text{€}$, αντί του ποσού των 3.319,81ευρώ που εσφαλμένα υπολόγισε.». • Στην προκείμενη περίπτωση κρίνεται βάσιμος ο ισχυρισμός της παρεμβαίνουσας ότι δεν αυξάνεται το κόστος του εκσκαφέα σε καύσιμα, λιπαντικά και αναλώσιμα, γιατί, ως αναφέρεται στην υπό εξέταση αιτιολόγηση (βλ. ανάλυση κόστους μηχανημάτων ανά ημέρα), ο εκσκαφέας θα καθαρίζει και θα φορτώνει ταυτόχρονα τα προϊόντα εκσκαφής στα φορτηγά και ως εκ τούτου, όταν τα φορτηγά θα πηγαίνουν στο σημείο απόρριψης των προϊόντων αυτών, ο εκσκαφέας θα σταματάει τη λειτουργία του, μέχρι να έρθουν ξανά τα φορτηγά στο σημείο. Εξάλλου βασίμως ισχυρίζεται η παρεμβαίνουσα ότι: «... Το μόνο που αυξάνεται είναι οι ημέρες που θα απασχοληθεί ο χειριστής, που είναι οι ημέρες εργασίας του εκσκαφέα. Οι μέρες αυτές έχουν υπολογιστεί κανονικά στον πίνακα με τίτλο «ΧΡΟΝΟΣ ΠΟΥ ΘΑ ΑΠΑΙΤΗΘΕΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΓΙΑ ΚΑΘΕ ΜΗΧΑΝΗΜΑ» και είναι για 18 ημέρες και 38 λεπτά. Άρα στο άμεσο κόστος στον πίνακα μηχανολογικού εξοπλισμού υπολογίζονται, αφενός, τα έξοδα του εκσκαφέα για 18 ημέρες και 38 λεπτά, καθώς και το κόστος του χειριστή, αντίστοιχα, στον πίνακα για το Εργατοϋπαλληλικό προσωπικό». Ανεξάρτητα από το γεγονός ότι ο εν λόγω οικονομικός φορέας συνομολογεί στην ασκηθείσα παρέμβαση του τον εκ μέρους του εσφαλμένο υπολογισμό του ημερήσιου κόστους λειτουργίας του εκσκαφέα (259,27€/ημέρα), ενώ το ορθό συνολικό κόστος ανέρχεται, ως βασίμως ισχυρίζεται η προσφεύγουσα, στο ποσό των 3.319,81€, κρίνονται βάσιμες οι αιτιάσεις της οικείας αναθέτουσας αρχής, κατά τις οποίες οι υπολογισμοί και ο προγραμματισμός (χρονικός, προσωπικού και μηχανημάτων) των εργασιών βαραίνουν τους συμμετέχοντες και ότι τα αριθμητικά λάθη δεν μεταβάλλουν το συνολικό ποσοστό έκπτωσης, καθώς αφαιρούνται από το κέρδος του προσφέροντος οικονομικού φορέα. Με βάση τα προαναφερόμενα και δοθέντος ότι ακόμη και μετά τον ορθό υπολογισμό του ημερήσιου κόστους του εκσκαφέα, η υπό εξέταση οικονομική προσφορά δεν καθίσταται ζημιολόγος, οι σχετικοί ισχυρισμοί της προσφεύγουσας θα πρέπει να απορριφθούν.

2) Πλημμελής ανάλυση του άρθρου Α-6 «Καθαρισμοί τάφρων ή διωρύγων από αυτοφυή βλάστηση». •Ως ειδικότερα ισχυρίζεται η

προσφεύγουσα, μολονότι στο ως άνω άρθρο του τιμολογίου της μελέτης, η εργασία περιλαμβάνει εκτός από τον καθαρισμό της αυτοφυούς βλάστησης και την προσωρινή απόθεση των προϊόντων καθαρισμού στην όχθη, προκειμένου να αποστραγγισθούν και να αποξηρανθούν και στην συνέχεια, να φορτωθούν επί αυτοκινήτου με μηχανικά μέσα και να μεταφερθούν προς οριστική απόθεση σε οποιαδήποτε απόσταση, σε θέσεις επιτρεπόμενες από τις αρμόδιες Αρχές προβλεπόμενες από τους περιβαλλοντικούς όρους του υπόψη έργου, κατά την αιτιολόγηση της επίμαχης προσφοράς, η καθής η προσφυγή υπολόγισε αποκλειστικά και μόνο το κόστος της εργασίας του καθαρισμού με τον εκσκαφέα, χωρίς να υπολογίσει την - σε δεύτερο χρόνο και μετά την αποξήρανσή τους - φόρτωση και μεταφορά των προϊόντων αυτοφυούς βλάστησης σε κατάλληλα σημεία, ως ορίζεται στην τεχνική περιγραφή του έργου. • Ωστόσο, εν προκειμένω, κρίνονται βάσιμες οι αιτιάσεις της αναθέτουσας αρχής, κατά τις οποίες: *«Στο αναλυτικό τιμολόγιο του Διαγωνισμού, αναφέρεται ότι θα γίνει απόθεση των προϊόντων καθαρισμού στην όχθη και αργότερα θα γίνει η μεταφορά τους στην οριστική θέση απόθεσής τους. Παρόλα αυτά στην τιμή δεν υπολογίζεται η μεταφορά τους σε διαφορετική θέση απόθεσης, πράγμα που αναλύεται στην Τεχνική Περιγραφή του έργου, καθώς γίνεται σαφής αναφορά, ότι τα υλικά που θα προκύψουν από τον καθαρισμό θα χρησιμοποιηθούν κατά κύριο λόγο για την ενίσχυση – συμπλήρωση των αναχωμάτων και για την αποκατάσταση της βατότητας».* Επίσης σημειώνεται ότι πρόκειται για ρέμα που δεν είναι περιβαλλοντικά επιβαρυνόμενο.». Συνεπώς, επειδή στην τεχνική περιγραφή του έργου (βλ. άρθρο 2 «Εργασίες κατασκευής») προβλέπεται σαφώς ότι: *«τα υλικά που θα προκύψουν από τον καθαρισμό θα χρησιμοποιηθούν κατά κύριο λόγο για την ενίσχυση – συμπλήρωση των αναχωμάτων και για την αποκατάσταση της βατότητας»*, οι περί του αντιθέτου ισχυρισμοί του προσφεύγοντος θα πρέπει να απορριφθούν. Μάλιστα, ο προσφεύγων αβασίμως επικαλείται και το άρθρο 11.3 της διακήρυξης προς τεκμηρίωση των σχετικών ισχυρισμών του, αφού στο ως άνω άρθρο ουδέν ειδικότερο προβλέπεται ως προς το κρινόμενο ζήτημα. Για τους ανωτέρω λόγους βασίμως ισχυρίζεται η παρεμβαίνουσα, ότι στη μελέτη του προς ανάθεση έργου δεν προβλέπεται ο υπολογισμός του κόστους μεταφοράς των εν λόγω προϊόντων και επομένως, το επίμαχο άρθρο Β-6 αφορά μόνο στον καθαρισμό από αυτοφυή βλάστηση με την παράπλευρη

απόθεση και όχι στη μεταφορά της βλάστησης, το κόστος της οποίας θα έπρεπε (στην περίπτωση, βέβαια που προβλεπόταν) να έχει προστεθεί στην τιμή του άρθρου, αναλόγως της απόστασης μεταφοράς (βλ. άρθρ. Β-6 της διακήρυξης, αλλά και το αντίστοιχο άρθρο 4.03, όπως και τον πίνακα με α/α 107, της αριθ. ΔΝΣγ/οικ.35577/ΦΝ 466/2017 απόφασης του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών, με θέμα: «Κανονισμός Περιγραφικών Τιμολογίων Εργασιών για δημόσιες συμβάσεις έργων», τεύχος Β' 1746/19.05.2017, σελ. 16765 και σελ. 17098, αντίστοιχα). Ενόψει των ανωτέρω, ορθώς δηλώθηκε από την παρεμβαίνουσα ότι εάν, κατά την εκτέλεση του έργου, υπάρξει ανάγκη απομάκρυνσης των προϊόντων, τότε το κόστος αυτό θα υπολογιστεί (ξεχωριστά) από το κόστος των απροβλέπτων. Επίσης, ουδόλως παραβιάστηκε η περιβαλλοντική νομοθεσία που υπαγορεύει την μεταφορά των προϊόντων καθαρισμού σε επιτρεπόμενες θέσεις, διότι, σύμφωνα με το άρθρο 5.5 «Απόθεση προϊόντων» της Ελληνικής Τεχνικής Προδιαγραφής (ΕΛΟΤ ΤΟ 1501 – 08-01-02-00:2009, σελ. 7): *«Η διάθεση των προϊόντων καθαρισμού και εκβάθυνσης κοίτης, αν δεν προβλέπεται διαφορετικά στην μελέτη ή στα λοιπά συμβατικά τεύχη, θα γίνεται σε παρακείμενη με την εκσκαφή περιοχή σε απόσταση πέραν των 2,00 m από την προσφάτως εκσκαφείσα όχθη και εκτός πλημμυρικής κοίτης ή τυχόν υφιστάμενων υγροτόπων. Οι αποθέσεις των προϊόντων θα γίνονται με κλίσεις 5:1 (οριζοντίως : κατακορύφως) ώστε να μην απαιτούνται πρόσθετα μέτρα προστασίας έναντι διάβρωσης και να επιτυγχάνεται καλύτερη ένταξη στο ανάγλυφο της παρακείμενης της όχθης περιοχής. Για την προστασία των αποθέσεων από την διάβρωση λόγω βροχοπτώσεων, μπορεί να γίνεται σπορά ή να επικαλύπτονται με κατάλληλα υλικά τα οποία θα προστατεύουν προσωρινά την εδαφική επιφάνεια από την διάβρωση, μέχρι να αναπτυχθεί φυσική βλάστηση, σύμφωνα με τα καθοριζόμενα στην σχετική μελέτη. Προϊόντα καθαρισμού διατομής και μη τοξικά απορρίμματα, μετά την απόθεσή τους θα καλύπτονται με στρώμα εδαφικών υλικών ελαχίστου πάχους 60 cm ή όπως προβλέπεται από την περιβαλλοντική μελέτη. Οι εργασίες απόθεσης όλων των ακατάλληλων οργανικών προϊόντων θα γίνονται σύμφωνα με τις προβλέψεις της περιβαλλοντικής μελέτης».*

Καταληκτικά, σύμφωνα με τα συμβατικά τεύχη του προς ανάθεση έργου, τα υλικά που θα παραχθούν από την εργασία του άρθρου Β-6 του

τιμολογίου μελέτης θα επικαλυφθούν με στρώμα εδαφικών υλικών ελάχιστου πάχους 60 cm, τα οποία θα βοηθήσουν στην προστασία από την διάβρωση και στην ανάπτυξη φυσικής βλάστησης, απορριπτομένων των περί του αντιθέτου ισχυρισμών του προσφεύγοντος. Συνεπώς, τα υλικά τα οποία θα χρησιμοποιηθούν για την επικάλυψη με εδαφικό υλικό θα προέλθουν από το ίδιο το έργο (με τα πλεονάζοντα υλικά που θα προκύψουν), ενώ υπάρχει πρόβλεψη για τη μεταφορά τους σε άλλο άρθρο του τιμολογίου μελέτης (βλ. άρθρο Α-1 «Γενικές εκσκαφές σε έδαφος γαιώδες ημιβραχώδες», στο οποίο συμπεριλαμβάνεται το κόστος μεταφοράς των προϊόντων εκσκαφής, όπου προβλέπεται ότι: *«Στην τιμή μονάδας περιλαμβάνονται: ... • η διαλογή, φύλαξη, φορτοεκφόρτωση σε οποιοδήποτε μεταφορικό μέσο και η μεταφορά των προϊόντων σε οποιαδήποτε απόσταση για τη χρησιμοποίηση των κατάλληλων στο έργο (π.χ. κατασκευή επιχωμάτων) ή για απόρριψη των ακατάλληλων ή πλεοναζόντων σε επιτρεπόμενες τελικές ή προσωρινές θέσεις • η εναπόθεση σε τελικές ή ενδιάμεσες θέσεις, η επαναφόρτωση από τις θέσεις των προσωρινών αποθέσεων και η εκφόρτωση σε τελικές θέσεις, καθώς και η διάστρωση και διαμόρφωση των χώρων απόθεσης σύμφωνα με τους περιβαλλοντικούς όρους....»*).

3) Πλημμελής ανάλυση των άρθρων Β-5 «Κατασκευή φατνών» και Β-6 «Πλήρωση φατνών». • Κατά την άποψη της προσφεύγουσας, μολονότι για την αποπεράτωση των σχετικών εργασιών απαιτείται προμήθεια του υλικού, η χρήση μηχανήματος έργου και πιο συγκεκριμένα, εκσκαφέα, αλλά και η χειρωνακτική εργασία εργατοτεχνιτών (οικοδόμων εργατών) για την τοποθέτηση, τη συναρμολόγηση και την υποβοήθηση την πλήρωσης των φατνών (στήσιμο του υλικού εντός των φατνών που δεν μπορεί να εκτελεστεί από τον εκσκαφέα), κατά την αιτιολόγηση της εξεταζόμενης προσφοράς, η καθής η προσφυγή προέβη σε ανάλυση κόστους μόνο για την προμήθεια του υλικού και για την χρήση του μηχανήματος, ενώ όσον αφορά στο μισθολογικό κόστος του εργατικού προσωπικού που θα απαιτηθεί, προέβη σε μια αυθαίρετη και μη συγκρίσιμη αναφορά εργατικής δαπάνης που υπολογίζεται από τον ΕΦΚΑ για έτερο, όμως, έργο(και όχι για το προς ανάθεση), η οποία είναι ενδεικτική, αφού η εν λόγω δαπάνη διαφέρει από έργο σε έργο *«... ανάλογα με τις οικοδομικές εργασίες που θα απαιτηθούν...»*.

Τέλος, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι, βάσει των συμβατικών τευχών και του αριθμού του δηλωθέντος από την παρεμβαίνουσα αριθμού εργαζομένων (έξι άτομα), προκύπτει ότι ένας εργατοτεχνίτης θα πρέπει την ημέρα να τοποθετεί και να συναρμολογεί 93 τεμάχια φάτνες και να στοιβάζει στο εσωτερικό τους 120,90 m³ ή 193,44 τόνους πέτρας, παρόλο, κατά τα διδάγματα της κοινής πείρας και λογικής*«... είναι πρακτικώς και ανθρωπίνως αδύνατον να εκτελεστεί η συγκεκριμένη εργασία από 6 εργατοτεχνίτες σε χρόνο ίσο με αυτόν που θα εργάζεται το μηχάνημα. Περαιτέρω ... δεν προσδιορίζεται σε κανένα σημείο ο χρόνος απασχόλησης των εργατοτεχνιτών...»*. Μάλιστα, κατά την προσφεύγουσα, για τον ορθό υπολογισμό της εργατικής δαπάνης, θα έπρεπε να είχαν προσκομιστεί οι συμβάσεις των εργατών που θα απασχοληθούν ή άλλες αντίστοιχες συμβάσεις, ενώ θα έπρεπε να είχε υπολογιστεί ο ακριβής αριθμός εργατών, καθώς και οι ημέρες απασχόλησής τους.

• Η αναθέτουσα αρχή ισχυρίζεται ότι οι υπολογισμοί και ο προγραμματισμός (χρονικός, προσωπικού και μηχανημάτων) των εργασιών βαραίνουν τους συμμετέχοντες και ότι τα αριθμητικά λάθη δεν μεταβάλλουν το συνολικό ποσοστό έκπτωσης, καθώς αφαιρούνται από το κέρδος του προσφέροντος οικονομικού φορέα. • Στην προκείμενη περίπτωση για την εκτέλεση των συγκεκριμένων εργασιών, δεν απαιτείται η ταυτόχρονη απασχόληση των εργατοτεχνιτών και του μηχανήματος, αφού το εργατικό προσωπικό υποβοηθάει τον εκσκαφέα που πραγματοποιεί την πλήρωση (όπου απαιτείται) και τούτο διότι, ως βασίμως ισχυρίζεται ο παρεμβαίνων: *«...Το εργατικό προσωπικό κατασκευάζει τις φάτνες και τις τοποθετεί. Και έπειτα ο εκσκαφέας πραγματοποιεί την πλήρωση μεγάλων ποσοτήτων φατνών και το εργατικό προσωπικό πραγματοποιεί μια μικρή διάστρωση, όπου απαιτείται και πραγματοποιούν την ραφή μετά την πλήρωση. [...] στο περιγραφικό τιμολόγιο στις τιμές εφαρμογής στην σελίδα 13 στο άρθρο Β-6 αναφέρει ότι στην τιμή μονάδας περιλαμβάνεται η προσέγγιση και η τοποθέτηση τους στις φάτνες με χρήση μηχανικού εξοπλισμού και χειρωνακτική υποβοήθηση, σε οποιαδήποτε θέση κατασκευής [...]»*, απορριπτομένων των σχετικών ισχυρισμών της προσφεύγουσας, η οποία, σε κάθε περίπτωση, υπολογίζει αυθαίρετα, ήτοι, χωρίς τούτο να προκύπτει από

τη μελέτη του έργου, το μέγεθος του συρματοπλέγματος που θα χρησιμοποιηθεί.

Επομένως, λαμβανομένου υπόψη ότι η καθής η προσφυγή ουδόλως αναφέρει στην αιτιολόγησή της ότι το εργατικό προσωπικό θα απασχοληθεί τις ίδιες ημέρες εργασίας με τον εκσκαφέα, ορθώς υπολογίστηκε ξεχωριστά το εργατικό κόστος των σχετικών εργασιών και περαιτέρω, ορθώς έγινε αποδεκτός ο υπολογισμός εργατικού κόστους (5.328,63€), που στηρίχθηκε στο κόστος παρόμοιου έργου, το οποίο εκτελέσθηκε στην ίδια περιοχή και από την ίδια αναθέτουσα αρχή, και δη, στο έργο: «ΕΤΗΣΙΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΟΧΕΤΕΥΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΛΗΜΜΥΡΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ... ΚΑΙ ΤΩΝ ΥΔΑΤΟΡΕΜΑΤΩΝ ΠΟΥ ΣΥΜΒΑΛΟΥΝ, ΕΤΟΥΣ 2021».

Επίσης, λαμβανομένης υπόψη της υπ' αριθ. 52/2002 εγκυκλίου με θέμα: «Τροποποίηση και συμπλήρωση των διατάξεων του άρθρου 38 του Κανονισμού Ασφάλισης ΙΚΑ» του ΙΚΑ (νυν ΕΦΚΑ), κατά την οποία ο συντελεστής εργατικής δαπάνης για την προμήθεια, κατασκευή και λιθοπλήρωση φαντών τεχνικών έργων ορίζεται σε ποσοστό 10% (βλ. πίνακα 6 των συντελεστών εργατικής δαπάνης εργασιών) και του προϋπολογισμού του έργου, το κόστος για τις συγκεκριμένες εργασίες διαμορφώνεται ως εξής: $(71.928,00 + 33.300,00 + 37.368,00) * (1 - 60\%) = 57.038,40\text{€}$. Εργατικό κόστος: $57.038,40 * 10\% = 5.703,84\text{€}$. Κόστος εισφορών: $5.703,84\text{€} * 75,372\% = 4.299,09\text{€}$. Σύνολο εργατικού κόστους και κόστους εισφορών: 10.002,93€. Επομένως, δοθέντος ότι ακόμη και στην περίπτωση που το σύνολο του εργατικού κόστους αυξηθεί κατά 658,00 ευρώ ($10.002,93 - 9344,93 = 658,00\text{€}$), η προσφορά της καθής η προσφυγή δεν καθίσταται ζημιογόνος, οι σχετικοί ισχυρισμοί του προσφεύγοντος θα πρέπει να απορριφθούν.

4) Πλημμελής ανάλυση του άρθρου Β-9 «Επίστρωση αγροτικών οδών με αμμοχαλικώδη υλικά και του άρθρου Β-10 «Μεταφορές με αυτοκίνητο».

• Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι κατά την ανάλυση του ανωτέρω άρθρου, υφίσταται σφάλμα στην άθροιση των επιμέρους ποσών, καθώς εάν προστεθούν τα ποσά 24.960,00€, 2.001,796€, 280,00€ και 560,00€, το συνολικό ποσό ανέρχεται σε 27.801,79€ και όχι 25.800,00€, όπως αναφέρεται στην υπό εξέταση αιτιολόγηση. Ως περαιτέρω ισχυρίζεται η προσφεύγουσα, ακόμα και εάν ήθελε υποτεθεί ότι πρόκειται για πρόδηλο σφάλμα, η ανάλυση

κόστους της συγκεκριμένης εργασίας είναι εσφαλμένη, διότι η καθής η προσφυγή υπολόγισε μεν την ημερήσια απόδοση των 3 φορτηγών που διαθέτει (75m³ ημερησίως το φορτηγό ή 225m³ ημερησίως συνολικά, με συνέπεια να χρειάζεται μόλις 13,33 ημέρες για την εκτέλεση των εργασιών), ωστόσο, υπολόγισε το κόστος λειτουργίας μόνο του ενός φορτηγού, αφού το ποσό που αναφέρει (150,19 ευρώ) αφορά ένα φορτηγό. Ως δε ισχυρίζεται η προσφεύγουσα, η ίδια πλημμέλεια υφίσταται και στην ανάλυση του άρθρου B-10 «Μεταφορές με αυτοκίνητο», όπου υπολογίζεται μεν η απόδοση και των τριών ιδιόκτητων φορτηγών του οικονομικού φορέα (75m³ ημερησίως το φορτηγό ή 225m³ ημερησίως συνολικά), πλην, όμως, υπολογίζεται το κόστος χρήσης μόνο του ενός. • Ανεξάρτητα από το γεγονός ότι η παρεμβαίνουσα συνομολογεί ότι, κατά την αιτιολόγηση των εργασιών των άρθρων B-9 και B-10 του τιμολογίου μελέτης«... εκ παραδρομής έγινε σφάλμα στην άθροιση και στον υπολογισμό του κόστους για τα τρία (3) φορτηγά, καθώς στην αιτιολογική έκθεση που υποβάλαμε αθροίζεται η ημερήσια απόδοση των ανωτέρω φορτηγών (75,00 m³ ημερησίως το φορτηγό ή 225,00m³ ημερησίως τα τρία φορτηγά και γι' αυτό χρειάζεται μόλις 13,33 ημέρες). Στον αναλυτικό υπολογισμό που έγινε στην αιτιολογική έκθεση εκ παραδρομής δεν πολλαπλασιάστηκε επί τρία. Και συγκεκριμένα: $((13 \cdot 150,19) + (2 \cdot 18,77) + (0,31 \cdot 38)) \cdot 3 = 6.005,37\text{€}$. Επομένως, το σωστό κόστος για την εργασία του άρθρου B-9 είναι 31.805,37€ και όχι 25.800,00€. Αρα προκύπτει επιπλέον κόστος 6.005,37€. Αντίστοιχα, το σωστό κόστος για την εργασία του άρθρου B-10 είναι $(24 \cdot 150,19) \cdot 3 = 10.813,68\text{€}$ και όχι 3.604,56€. Αρα έχουμε επιπλέον κόστος 6.714,12€», κρίνονται βάσιμες οι απόψεις της αναθέτουσας αρχής, κατά τις οποίες ότι ο προγραμματισμός (χρονικός, προσωπικού και μηχανημάτων) των εργασιών βαραίνουν τους συμμετέχοντες και ότι τα αριθμητικά λάθη δεν μεταβάλλουν το συνολικό ποσοστό έκπτωσης, καθώς αφαιρούνται από το κέρδος του προσφέροντος οικονομικού φορέα. Επομένως, δοθέντος ότι ακόμη και μετά τη συμπερίληψη των ως άνω, επιπλέον ποσών (6.005,37€ και 6.714,12€), η προσφορά της καθής η προσφυγή δεν καθίσταται ζημιογόνος, οι ισχυρισμοί του προσφεύγοντος θα πρέπει να απορριφθούν.

5) Ανάλυση του άρθρου B-11 «Κοπή μεγάλων δένδρων, ύψους 8-12 m, σε πλατείες, πάρκα κλπ». • Κατά την προσφεύγουσα, οι εργασίες υλοτομίας

εκτελούνται αποκλειστικά και μόνο από υλοτόμους - εναερίτες εργάτες στεγασμένης επιχείρησης ή δασικών συνεταιρισμών (για τους οποίους η εργοδοτική δαπάνη υπολογίζεται διαφορετικά σε σχέση με τους εργατοτεχνίτες που δήλωσε η καθής η προσφυγή) και τούτο, διότι κατά την εκτέλεση των εργασιών αυτών δεν θα πρέπει να καταστρέφεται ο ξυλώδης ιστός, αλλά θα πρέπει να τεμαχίζεται ορθά ο κορμός των δένδρων και να στοιβάζεται στους ενδεδειγμένους χώρους από την Δασική Υπηρεσία, για λόγους διασφάλισης της αειφόρου διαχείρισης των δασικών και των εν γένει οικολογικών συστημάτων (διάθεση στο εμπόριο κλπ), ως, εξάλλου, ορίζεται στις κείμενες διατάξεις (βλ. Δασική Απαγορευτική διάταξη - ΑΔΑ: Ω5Ξ80Ρ1Υ-ΤΦ6). Εν όψει των ανωτέρω, η υπό εξέταση αιτιολόγηση είναι εσφαλμένη, διότι η καθής η προσφυγή δήλωσε πως θα εκτελέσει την συγκεκριμένη εργασία μόνο με την χρήση μηχανήματος έργου (εκσκαφέα), ενώ στο οργανόγραμμα που επισυνάπτεται σε αυτήν, αναφέρεται ότι στην συγκεκριμένη εργασία θα εργαστούν εργατοτεχνίτες (οικοδόμοι) όπως, άλλωστε, και στην κατασκευή των φατνών, χωρίς να προσδιορίζεται ο χρόνος απασχόλησής τους. Τέλος, η προσφεύγουσα αναφέρει πως στην ΕΤΕΠ, στην οποία παραπέμπει η παρεμβαίνουσα, αναφέρεται σαφώς πως η κοπή των δένδρων γίνεται από τεχνίτη κλαδέματος ή από χειριστή αλυσοπρίονου. • Ωστόσο, στην προκείμενη περίπτωση κρίνονται βάσιμες οι αιτιάσεις της αναθέτουσας αρχής, κατά τις οποίες, από κανέναν όρο των συμβατικών τευχών του υπόψη διαγωνισμού, δεν προκύπτει ότι απαιτείται πιστοποιημένο εργατικό προσωπικό για τη συγκεκριμένη εργασία, η οποία αφορά σε κοπή δένδρων, τα οποία βρίσκονται εντός της κοίτης του ποταμού και αποτελούν εμπόδια στην ομαλή κίνηση των υδάτων, στο δε τιμολόγιο «B-11 – ΠΡΣ 5354 «Κοπή μεγάλων δένδρων, ύψους 8 - 12 m, σε πλατείες, πάρκα κλπ», αναφέρεται απλώς ότι: *«Στην τιμή μονάδας περιλαμβάνεται η δαπάνη του απαιτούμενου εργατοτεχνικού προσωπικού, μηχανημάτων και εργαλείων, η επάλειψη των τομών καθώς και η δαπάνη απομάκρυνσης των προϊόντων κοπής και απόρριψής τους σε οποιαδήποτε απόσταση σε θέσεις που επιτρέπουν οι αρμόδιες Αρχές»*. Επίσης, από την επισκόπηση της Ελληνικής Τεχνικής Προδιαγραφής (ΕΛΟΤ ΤΟ 1501 – 08-01-02-00:2009) «Καθαρισμός και εκβάνθυνση κοίτης ποταμών, ρεμάτων και αποχετευτικών τάφρων» (βλ. άρθρο 4 «Απαιτήσεις», σελίδα 4, όπου ορίζεται ότι: *«Οι εργασίες καθαρισμού και εκχέρσωσης ανάλογα με τις*

επικρατούσες συνθήκες και το μέγεθος των επεμβάσεων μπορεί να εκτελούνται είτε με ελαφρύ χειροκίνητο εξοπλισμό (αλυσοπρίονα, τροχούς, χειροκίνητο ανυψωτικό εξοπλισμό κ.λ.π.) είτε με βαρύ εξοπλισμό (εκσκαφείς, προωθητές και λοιπά μηχανήματα, με κατάλληλα για τις συγκεκριμένες εργασίες παρελκόμενα)»), ουδόλως προκύπτει ότι απαιτείται πιστοποιημένο εργατικό προσωπικό για την εκτέλεση της συγκεκριμένης εργασίας, η οποία νομίμως μπορεί να πραγματοποιηθεί με την χρήση εκσκαφέα και τα παρελκόμενά του, ως ορθώς δήλωσε η καθής η προσφυγή στην αιτιολόγησή της. Ακόμη και εάν ήθελε υποτεθεί ότι θα απασχοληθούν μόνο υλοτόμοι, αυτοί θα είναι ασφαλισμένοι με οικοδομικά ένσημα (και όχι με μεικτά ένσημα στεγασμένης επιχείρησης) αφού, ως προκύπτει από τον πίνακα 4 της υπ' αριθ. 52/2002 εγκυκλίου, με θέμα: «Τροποποίηση και συμπλήρωση των διατάξεων του άρθρου 38 του Κανονισμού Ασφάλισης ΙΚΑ» του ΙΚΑ (νυν ΕΦΚΑ), η εργασία κοπής δένδρων σε δημόσια έργα, θεωρείται οικοδομική εργασία με συντελεστή εργατικής δαπάνης 12% (βλ. τον πίνακα 4 των συντελεστών εργατικής δαπάνης εργασιών). Επομένως, εάν απαιτηθεί εργατικό προσωπικό για την εκτέλεση της συγκεκριμένης εργασίας, σύμφωνα με την παραπάνω εγκύκλιο και με τον προϋπολογισμό, το σχετικό κόστος θα διαμορφωθεί/αυξηθεί, κατά 1.136,41€, ως εξής: $(13.500,00) * (1-60\%) = 5.400,00\text{€}$. Εργατικό κόστος: $5.400,00\text{€} * 12\% = 648,00\text{€}$. Κόστος εισφορών: $648,00 \text{ €} * 75,372\% = 488,41\text{€}$. Σύνολο εργατικού κόστους και κόστους εισφορών: 1.136,41€.

Τέλος, σημειώνεται ότι η Δασική Απαγορευτική Διάταξη (Περιοχής ευθύνης δασαρχείου Θεσσαλονίκης), που επικαλείται η προσφεύγουσα προς υποστήριξη των σχετικών ισχυρισμών της, δεν αφορά σε ρέματα και ποταμούς, όπως στο συγκεκριμένο έργο (βλ. σελ. 1/2 αυτής (υπό Α), όπου ορίζεται ότι: «Απαγορεύουμε την χωρίς άδεια της Δασικής Αρχής, υλοτομία παντός δασικού δένδρου, είτε τεχνητώς φυτευθέντος είτε αυτοφυούς, που φύεται: α. εντός κήπων, αυλών, ελαιώνων και αμπελώνων, και β. εντός γεωργικώς ή δενδροκομικώς καλλιεργούμενων εκτάσεων, της περιοχής ευθύνης του Δασαρχείου Θεσσαλονίκης, ανεξάρτητα αν τα εκ της υλοτομίας προϊόντα προορίζονται για το εμπόριο ή για την κάλυψη των ατομικών αναγκών». Με βάση τα προαναφερόμενα, οι σχετικοί ισχυρισμοί του προσφεύγοντος θα πρέπει να απορριφθούν, καθότι ακόμη και μετά τη

συμπερίληψη του ως άνω, επιπλέον ποσού εργατικού κόστους στην εξεταζόμενη οικονομική προσφορά, η τελευταία δεν καθίσταται ζημιογόνος.

6) Παράλειψη υπολογισμού του κόστους μεταφοράς του προσωπικού από και προς την εργασία. • Κατά την άποψη της προσφεύγουσας, η επίμαχη αιτιολόγηση είναι πλημμελής, διότι σε κανένα σημείο της δεν αναφέρεται το κόστος της μεταφοράς του προσωπικού (χειριστών και εργατοτεχνιτών), από και προς την εργασία, το οποίο με πρόχειρους, ως αναφέρει στην προσφυγή της, υπολογισμούς θα απασχοληθεί 116 ημέρες, ως προκύπτει από την άθροιση της χρονικής διάρκειας των εργασιών (σε ημέρες), για τις οποίες δεν χρησιμοποιούνται τα φορτηγά, ως μέσο μεταφοράς. Ωστόσο, στην προκείμενη περίπτωση, το επίμαχο κόστος έχει υπολογισθεί στα χρονικώς συνηρημένα γενικά έξοδα, (βλ. αριθ. 5 «Λειτουργία μηχανημάτων γενικής χρήσης π.χ. Γερανοί, οχήματα μεταφοράς προσωπικού», με κόστος 2.669,11€, το δε ποσό αυτό υπολογίσθηκε, σύμφωνα με την εγκύκλιο 9/25-04-2017 (ΑΔΑ: 6Η6Κ465ΧΘΞ-3Φ5), στην οποία το σχετικό κόστος ορίζεται στον πίνακα Β. Χρονικώς Συνηρημένα Γενικά Έξοδα, Α/Α Β6 «Λειτουργία μηχανημάτων γενικής χρήσης π.χ. Γερανοί, οχήματα μεταφοράς προσωπικού», σε 0,30% του άμεσου κόστους, απορριπτομένων των περί του αντιθέτου ισχυρισμών του προσφεύγοντος.

Με βάση το σύνολο των προαναφερομένων και επειδή, η καθής η προσφυγή — η οποία, σημειωτέον, κλήθηκε να αιτιολογήσει την ασυνήθιστα χαμηλή προσφορά της, βάσει του προβλεπόμενου στο άρθρο 88 παρ. 5^α του ν. 4412/2016 τεκμηρίου περί απόκλισης μεγαλύτερης των δέκα ποσοστιαίων μονάδων από τον μέσο όρο του συνόλου των εκπτώσεων των υποβληθεισών παραδεκτών προσφορών και όχι διότι η αναθέτουσα αρχή θεώρησε, κατόπιν διεξαγωγής ενός πρώτου ελέγχου, ότι συγκεκριμένα κόστη ή ποσοστά έκπτωσης εργασιών δεν επαρκούν για τις ανάγκες υλοποίησης του έργου — απέδειξε, εν προκειμένω, επί τη βάσει ποιων συγκεκριμένων στοιχείων της προσφοράς της αιτιολογείται η διαπιστωθείσα απόκλιση του προσφερόμενου συνολικού ποσοστού έκπτωσης, η υπό κρίση προσφυγή δέον απορριφθεί. Εξάλλου, ακόμη και μετά τον υπολογισμό του συνολικού επιπλέον κόστους (15.063,02€), που προέκυψε για επιμέρους οικονομικά στοιχεία της προσφοράς (βλ. ανωτέρω), λόγω των εκ παραδρομής λαθών που διαπιστώθηκαν στους σχετικούς υπολογισμούς, το κέρδος της καθής η

προσφυγή από την εκτέλεση του προς ανάθεση έργου θα ανέλθει στο ποσό των 105.896,52 ευρώ (αντί του ποσού των 120.959,54 ευρώ που δήλωσε στην αιτιολόγηση), χωρίς ουδόλως η οικονομική προσφορά της να καθίσταται ζημιογόνος, ήτοι, χωρίς να τίθεται σε διακινδύνευση η ομαλή εκτέλεση του έργου. Τέλος, σημειώνεται ότι στην προκείμενη περίπτωση τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στην αιτιολόγηση της καθής η προσφυγή, δεν αξιολογήθηκαν μεν – ένα προς ένα – στην προσβαλλόμενη πράξη της αναθέτουσας αρχής, με ρητή μνεία συγκεκριμένων κρίσεων και αναφορών της επί αυτών (ως έδει), ωστόσο, στις συμπληρωματικές απόψεις της τελευταίας έχει τεθεί ειδική τεκμηρίωση επί της αποδοχής των επίμαχων επεξηγήσεων, απορριπτομένων των ισχυρισμών του προσφεύγοντος περί έλλειψης σχετικής αιτιολογίας. Πέραν, όμως, τούτων, θα πρέπει να επισημανθεί ότι με την προσβαλλόμενη πράξη της αναθέτουσας αρχής έγιναν δεκτές και οι επεξηγήσεις που χορήγησε η ίδια η προσφεύγουσα, στο πλαίσιο του άρθρ. 88 του ν. 4412/2016, επί της ασυνήθιστα χαμηλής οικονομικής προσφοράς της (βλ. προσβαλλόμενη πράξη, όπου, μεταξύ άλλων, αναφέρεται ότι: «...*Η ΕΔ αποδέχεται την αιτιολόγηση των οικονομικών προσφορών των οικονομικών φορέων, σύμφωνα με τα όσα αναφέρονται στο άρθρο 88 του Ν4412/16. Η Επιτροπή διαγωνισμού αφού έλαβε υπόψη: • τις διατάξεις του Ν. 4412/2016, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, • τους όρους της διακήρυξης, • τις υποβληθείσες προσφορές, • την αιτιολόγηση της προσφοράς και μετά από διαλογική συζήτηση, ΕΙΣΗΓΕΙΤΑΙ την αποδοχή της αιτιολόγησης της οικονομικής προσφοράς των οικονομικών φορέων ..., ... και ... [...] με α/α προσφοράς ..., ..., ..., ... αντίστοιχα...*»). Επομένως, όλως επικουρικά σημειώνεται ότι ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας, κατά τον οποίο στο σώμα της προσβαλλόμενης απόφασης ελλείπει οιαδήποτε ρητή αναφορά συγκεκριμένων κρίσεων και αναφορών της οικείας Περιφέρειας επί των στοιχείων και των εγγράφων που υπέβαλε η καθής η προσφυγή προς τεκμηρίωση της «κανονικότητας» της προσφοράς της, προβάλλεται, εν προκειμένω, άνευ εννόμου συμφέροντος και συνεπώς, απαραδέκτως.

12. Επειδή, κατ' ακολουθίαν των ανωτέρω, η υπό κρίση προδικαστική προσφυγή θα πρέπει να απορριφθεί και αντίστοιχα, θα πρέπει να γίνει δεκτή η ασκηθείσα παρέμβαση.

13. Επειδή, ύστερα από την προηγούμενη σκέψη, θα πρέπει να καταπέσει το παράβολο που κατέθεσε η προσφεύγουσα (άρθρο 363 παρ. 5 του ν. 4412/2016 και άρθρο 5 παρ. 5 του π.δ 39/2017).

Για τους λόγους αυτούς

Απορρίπτει την προδικαστική προσφυγή.

Δέχεται την παρέμβαση.

Διατάσσει την κατάπτωση του προσκομισθέντος παραβόλου, ποσού έξι χιλιάδων σαράντα οχτώ ευρώ και σαράντα λεπτών (6.048,40€).

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στις 30 Μαΐου 2023 και εκδόθηκε στις 19 Ιουνίου 2023 στον Άγιο Ιωάννη Ρέντη.

Ο Πρόεδρος

Η Γραμματέας

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΟΛΗΣ

ΜΑΡΙΑ ΚΑΤΣΑΡΟΥ